

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vsak dan zvečer, imenitni nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 8 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Zarosanila plačuje se od četiristopne peti-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Državni zbor.

Na Dunaji, 13. decembra.

Pred kratkim iztaknili so Nemci nekega pravnikarja, ki trdi, da je določbo §. 19. drž. osnovnih zakonov povsem drugače tolmačiti, nego jo tolmačijo najvišji peklicani faktorji v državi, in od tega časa nimajo miru. Danes je o tem besedilil tudi koroški posl. Steinwender, čigar arogantnost je jedino svojstvo, s katerim obrača nase pozornost političnih krogov. Stavl je gledé ministerske naredbe o ravnopravnosti slovenskega jezika nujni predlog, a nujnost je bila odklonjena. Predno pride ta predlog na vrsto, minulo bo še nekaj časa, morda toliko, da bo Steinwender v tem dobil še kakov nov povod za jednak predlog.

Začetkom seje stavijo poslanci dr. Steinwender, Ghon in tovariši nujni predlog: zbornica naj izvoli odsek 24 članov, kateri bo preiskal legalnost in potrebnost ukaza ministerstva notranjih rečij, s katerim se je mestnima magistratoma v Celovci in Celji naročilo sprejemanje slovenskih ulog in njih reševanje v slovenskem jeziku in sploh vseh naredeb. Odsek naj zbornici o izidu preiskave poroča oziroma stavi primerne predloge.

Posl. dr. Steinwender utemeljuje nujnost stavljenega predloga s tem, češ, da sta izdani ministeraki naredbi prouzročili tolikšno razburjenost mej prebivalstvom, da je nujno potrebno utolažiti je. Oblika in vsebina nasveta sta taki, da mora za predlog vsakdor glasovati ne gledé na narodnost in na stranko, vsi, ki želé svojevoljnost nadomestiti z redom ter iz parlamentarnih obravnav izobčiti vsaj za bodočnost vse narodnostne prepire ter je odtočiti v odseke. Nasvetovani odsek bi skóro ne mogel priti do negativnega rezultata. Mogoče je, a meni in mojim somišljenikom zdí se to malo verjetno, da se bomo prepričali o lojalnosti ministerske naredbe. V tem slučaju lotili bi se odkrito in lojalno zakona, na kateri se naslanja ta naredba in s tem bi bil vs položaj pojasnjen. Mogoče in verjetno je tudi, da bi se mogli vsi brez razločka zjediniti v tem, da se vse te ministerske naredbe ne naslanjajo na veljavne zakone in da so potrebne zakonitega

urejenja. Iz tega bi se pokazala potreba jezikovnega zakona, za vladu pa bi nastala dolžnost, odpovedati se administrativnim naredbam, dokler se ne najde primerna zakonita podlaga. Parlamentarno naše delovanje bi bilo jako olajšano, ko bi izločili iz zbornice vsakdanje narodnostne prepire, a namesto češke sprave mogli bi upati na novo in boljše češko spravo brez sodelovanja grofa Taaffeja, na odkrito porazumljenje naroda z narodom. Taki spravi pa je pogoj jezikovna uredba, to je prva točka, gledé katere se nam je porazumeti. — Gledé Celovških razmer pravi govornik, da je mej 18.916 prebivalci samo 723 Slovencev, torej 3.8 odstotkov. Ti Slovenci so delavci, posli, blapci in mali obrtniki, sami koristni in pošteni ljudje, katerim nikdar ne hodi na misel, delati nemškemu mestu Celovcu sitnosti za to, ker jih živi. Razen teh pa je — žal — v Celovci tudi nekaj društev, ki sicer v Celovci nimajo nič opraviti, ali od tod po deželi delujejo. Na čelu tem društvom stoje nekateri, večinoma od zunaj došli „hujskajoči farji“ in zakotni pisarji, ki so si stavili nalogo motiti mir v mestu. Društvo se imenuje „katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem“. To društvo napravilo je pri magistratu slovensko ulogo in magistrat je po starem običaji in ker uloge morda niti razumel ni, zahteval, naj se ulogi doda nemški prevod, kateri odsek je deželna vlada na podani rekurs potrdila. Deželna vlada pozna razmere v deželi in v mestu, pozna pa tudi intencije tistih gospodov, ki so podali ulogo, a ministerstvo je bilo pametneje ali recimo postrežneje, toda ne Celovškim Slovincem, nego povse drugim gospodom ter je deželne vlade naredbo razveljavila in naročila magistratu, da mora vzprejemati slovenske uloge. Magistrat pa se je držal svojega nazora in je naročil stranki, naj priloži ulogi nemški prevod. Ker je bilo ministerstvo že odločilo, ni mogla deželna vlada več tako soditi, kakor bi bilo primerno, ampak je naročila, da je sicer vzprejemati slovenske uloge, da pa stranka nima pravice tirjati slovenskega rešila. Seve da je bilo ministerstvo tudi to pot pametneje ali postrežneje; razveljavilo je določbo deželne vlade in naročilo Celovškemu magistratu, ne samo da mora uloge, pisane v njemu ne-

umljivem jeziku, vzprejemati, ampak je tudi reševati v jeziku, katerega ni zmožen. Posledica bo, da se Celovški magistrat, ako še pri upravnem sodišči ničesar ne opravi, ne bo več upiral. Vlada se pri teh in enakih naredbah sklicuje na državne osnovne zakone. Ti zakoni so sestavljeni iz raznih, kaj čudnih delov. Nekateri so ustvarili čisto nove subjektivne pravice, tako zakon o svobodni selitvi, o osebnih prostosti, o hišnem pravu itd. Ti in jednaki zakoni so jasni, vsi drugi pa teoretični. Člen 19. ne določa ničesar o uradnem jeziku, pač pa nekaj gledé šole, na kar se pa vlada nikdar ne ozira. Po tem odstavku bi sploh ne smelo biti dvojezičnih šol. Ta član pravi jasno, da se stranki ni treba ravnati po uradnem jeziku niti uradu po tem, katerega jezika je zmožna stranka, ampak tako naj občujeta, da se razumeta. Mi pa zahtevamo, naj se vse naredbe snujejo iz zakona. Zato je preiskati, ali je v govoru stoječa ministerska naredba zakonito osnovana. Jaz in moji somišljeniki, kakor sploh vsi nemški poslanci — in menda tudi vsi drugi — vemo, je li ta naredba zakonita, pametna, praktična in nepristranska ali nezakonita, nepraktična, nespametna in pristranska. Danes se pač o tem še ne bomo porazumeli, zato naj o tem premišlja nasvetovani odsek.

Zbornica preide potem na glasovanje o nujnosti Steinwenderjega predloga ter jo odkloni s 127 proti 86 glasovi, kar raztogoti posl. Morréja tako, da vzklikne: To je nasilstvo, tako se postopa z Nemci!

Na dnevnem redu je nadaljevanje specialne debate o proračunu ministerstva notranjih rečij.

Posl. dr. Rutowski sodi, da je državno nadzorovanje zavarovalnih družeb pomanjkljivo in nedostavno. Čas je, da bi se uvedlo obligatorno zavarovanje zoper ogenj. Privatne družbe jemljejo previsoke premije. Razmere so še najbolj ugodne za to, da bi vsaka dežela za se uredila zavarovanja, a vlada se temu upira, dolgo pa se ne bo mogla. Dokler se ne uvede posilno zavarovanje, naj vlada ne koncesionira novih društev. — Izseljevanje se tako silno mmoži, da ni o tem več molčati. V letih 1889 in 1890 izselilo se je iz Avstrije 67.000 oseb.

LISTEK.

Kristus v gostih pri kmetu.

(Povest N. S. Leskova; poslovenil T.)

(Dalje *)

Prav tako prišel je nekoč sem in vzel seboj Blagovestje. Pogledal je vrtnice, potem pa sedel, odprl knjigo in jel čitati. Tu čita, kako je prišel Kristus v goste k farizeju, a mu niso dali niti vode, da bi si umil noge. In postalo je Timoteju nestrpnost hudo za Gospoda in smilil se mu je. In glej, v tem hipu zgodilo se je nekaj čudovitega, o čemur mi je pravil Timoša tako-le:

„Gledam,“ pravi, „okrog sebe in si mislim: kako izobilje vsega imam, moj Gospod pa je hodil v taki bedi in poniženji... In napolnile so se mi oči s solzami, a nikakor jih nisem mogel ustaviti, in postalo je rdeče okolu mene, kakor vrtnice, celo solze moje. Kakor omamljen in nezavesten sem klical: Gospod, da bi Ti prišel k meni, — jaz bi Tebi dal i samega sebe!“

*) Glej „Slov. Nar.“ št. 279, 280. Zaradi drugih nujnih listkov morali smo ta listek odložiti za nekaj dnij.

In dibernilo mu je hipoma v odgovor od nekoč, kakor v vetreci mej vrtnicami:

„Pridem!“

* * *

Timotej pribeži k meni s trepetom in vprašuje: Kako misliš ti o tem: more li priti k meni Gospod?“

Jaz odgovorjam:

„To, brate, presega moje umevanje. Ali je mogoče kaj najti o tem v Svetem pismu?“

In Timotej reče:

„V Svetem pismu je: „Kristus sedaj in na veke,“ — jaz moram verovati.“

„Kaj pa,“ rečem mu, „veruj.“

„Jaz spoznavam, da pride dan, da ga pozovem k mizi.“

Zmajal sem z rameni in odgovoril:

„Ti mene ne vprašuj, — le sam pazi, kaj mu je ljubše; sicer ne sodim, da bi ga užalil s pogostenjem, ali pa ni to malo drzno?“

„Pisano je,“ pravi, „ta grešnike vzprejema in je z njimi.“

„In tudi to je pisano,“ odgovorjam: „Gospod, jaz nisem vreden, da greš v moj dom.“ Meni ugaja to.“

Timotej reče:

„Ti ne veš.“

„Dobro, bodi po tvojem.“

Timotej je velel ženi že drugi dan pripraviti za mizo jeden prostor več. Ko posede za mizo pet ljudi, — on, žena in troje otrok, — vselej je pripravljeno pri njih ob konci mize častno šesto mesto, a pred njim večji stol.

Žena je bila radovedna, kaj je to, zakaj, za koga? no Timotej jej ni odkril. Ženi in drugim je le pravil, da mora biti tako vsled njegove obljube „za prvega gosta“, a drugega ni znal nihče razven njega in mene.

Timotej je čakal Spasitelja drugi dan po oni besedi iz vrtniškega vrta, čakal tretji dan, potem prvo nedeljo, — no pričakovanje to je bilo zastoj. Mnogodnevno še je bilo njegovo pričakovanje; vsak praznik čakal je še vedno Timotej Krista v goste in utrudil se je vznemirjenja, no oslabeval ni v nadi, da bode Gospod držal Svojo obljubo, — da pride. Odkril mi je Timotej: „vsak dan“, pravi, „molim: oj pridi, Gospod! in čakam, no ne slišim željenega odgovora: oj, skoro pridem!“

Nikakor nisem doumeval, kaj naj odgovorim Timoteju, a mislil sem često, da si je moj prijatelj utepel to v glavo in sedaj se ubija s prazno mislijo. Ali Bog je storil inače.

(Dalje prih.)

Vlada se drži pasivno, čeprav se izseljujejo ravno kmetje in mali obrtovenalci. Izseljevanje je zakonito urediti, kakor se je to zgodilo v drugih državah in na to naj vlada obrača vso svojo pozornost.

Predsednik dr. Smolka pokliče poslanca dra. Steinwendera k redu, ker je v svojem govoru rabil izraz „hujekajoči farji“.

Posl. dr. Kronawetter misli, da se je vsaj enkrat na leto spominjati tudi tistih, ki nimajo volilske pravice. Pravo o svobodni selitvi je za delavca gola ironija, kajti čim začne delavec štrajk, tirajo ga po odgonu v domovinsko občino. Na tako nezakonit način se oropajo delavci eksistence. V Krakovu prijeli so nekega učitelja Rubinsteina, ga zaprli — brez povoda — dvanajst dni ter ga skozi ves Krakov po odgonu tirali v njega domovinsko občino. Državno sodišče je spoznalo, da se je s tem kršil zakon, a kaj hasni to dotičniku? Ako pomislimo, kako brezobzirno, surovo in brutalno se ravna z državljani, potem pač ni dosti govoriti o zakonih. Grof Taaffe je prisegel, izvrševati zakone. Zbornica naj ga s posebno resolucijo pozove, da predloži zakon o odgovornosti uradnikov za njih uradne čine. (Posl. Pernerstorfer: Kako dolgo nam je še čakati takega zakona?) Takega zakona pa ne dobimo, dokler bo gospodaril sedanji parlament. Vladi bi tako dolgo ne bilo dovoliti proračuna, dokler ne stori, kar zahtevamo. Resolucijam se ljudje samo smejejo. Prav na tihem, čisto administrativnim putem, iztiravajo se sedaj mnogi Poljaki, in sicer jih gonijo preko ruske meje. Tako se krše zakoni! Kdor bere socialistične liste, se policijsko nadzoruje. (Posl. Pernerstorfer: Citati socialistične liste je v Avstriji večje hudo delstvo kot umor.) Potem pa pridejo orožniki, biriči in celo proletarci, da preganjajo in zalezujejo nesrečnika. (Posl. dr. Lueger: In vendar hočete slaviti jubilej ustave!) Ustave ne mislimo slaviti, le principe! (Posl. dr. Lueger: Od principov nima nihče ničesar.) Že priznavanje principov je neki napredek. Ko smo imeli še nekaj neplemenitih okrajnih glavarjev, skušali so ti svojim naredbam vsaj utianiti zakonito obliko. Odkar pa imamo same kavalirje kot okrajne glavarje, so tudi dotične naredbe prav kavalirske. V Kutni Hori zaprli so nekega delavca, ker je nosil rudečo ovratnico. Drugi ljudje smejo nositi rudečo obleko, klobuke in nogovice, ne da bi se jim zato kaj zgodilo. Posl. Kaltenegger je priporočal vero kot najboljšo varstvo pred socializmom. Staro neskaljeno kristijanstvo je bilo komunistično; sedanji samostani so zadnji ostanki tega krščanskega komunizma. S kristijanstvom torej socializma ni pobijati. Dandanes izsestavajo kapitalisti vseh narodov in kast uboge delavca. V rudokopu Maria-Antonija preiskujejo se delavci vsako drugo leto, če so še popolnoma sposobni za delo. Kdor postane v dveh letih po napor-nem delu v rudniku količkaj nesposoben za delo, izgubi kruh. Ta rudnik je last grofa Sylva-Tarouca, predsednika katoliškega shoda. V Kolomeji štrajkali so tkalci, ker so dobivali samo po 3 gld. na teden za petnajsturno delo na dan.

Posl. Gniwowicz predlaga konec debate. Zbornica vzprejme nasvet in voli generalnim govornikom pro posl. Czecza, contra pa posl. Brzorada.

Posl. dr. Russ nasvetuje resolucijo, da uzroki, iz katerih je bil razpuščen občinski svet Libereški, niso zadostni, posl. Steinwender pa resolucijo, s katero se pozivlja vlada, naj predloži državnemu zboru naredbi o jezikovni ravnopravnosti v Celji in v Celovci.

Ko sta še govorila generalna govornika, grof Sylva Tarouca, ki se je hotel nekoliko opravičiti, in poročevalec, vzprejela se je ta točka proračuna. Prihodnja seja v četrtek.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 14. decembra.

Situacija.

Na Dunaji se zopet nekaj pripravlja. Te dni mudil se je češki namestnik grof Thun pri Taaffe in se posvetoval z različni parlamentarnimi veljaki, kajle glede imenovanja novega češkega ministra, a jutri pride zopet. Predvčerajšnjim raznesel se je glas, da namerava grof Taaffe poklicati grofa Wurmbanda v vlado in sicer kot ministra Nemcev, da ohrani razmerje v ministerstvu kakor je sedaj in včeraj je bil pri cesarju v avdienci. Te dni vršil se bo na dvoru velik diné, na katerega so povab-

ljeni tudi štirje odlični člani poljskega kluba izvestno le zato, da bi imel cesar priliko posvetovati se z njimi o sedanjih razmerah. Vse to daje povod različnim kombinacijam, katerih jedro je to, da bo grof Taaffe na vsak način ohraniti levitarje na svoji strani.

Ogerski državni zbor.

Generalna debata o državnem proračunu teče doslej za vlado precej neugodno. Predvčerajšnjim napadali so razni opozicijski govorniki vladni program zlasti cerkvenopolitični del prav srdito in celo grof Apponyi, ki je bil pred kratkim obljubil Wekerleu svojo podporo, kritikoval je vladno delovanje malo ugodno in izrekel, da misli stranka njegova glasovati zoper proračun. Ta ukrep narodne stranke je vzbudil splošno začudenje, ker je v nasprotju z vedenjem stranke in Apponyija o priliki Wekerlejevega nastopa vlade in se mej tem ni nič zgodilo, kar bi bilo moglo prouzročiti tako korenito spremembo.

Vnanje države.

Panamska aféra.

Pariški listi se bavijo izključno s panamsko aféro in dan na dan prihajajo nove senzacije vesti, katerih pa parlamentarna komisija ni zasledila. Sedaj je dognano, pa se je baron Reinach usmrtil, ker se je začela preiskava v panamski aféri, z njim pa sta kompromitirana tudi finančni minister Rouvier in vojni minister Freycinet. Reinach je na vse mogoče načine skušal zaprečiti sodno preiskavo, obhodil v to svrhu vse odločilne faktorje, a ker je pravosodni minister Ricard pretil z demisijo in se grozil, da spravi potem vso stvar v javnost, udala se je vlada. Rouvier je, kakor se poroča, že podal svojo ostavko.

Nemški državni zbor.

Državni kancelar grof Caprivi pridobil si je z predvčerajšnjim svojim govorom pohvalo židovskih časopisov, a bo li to utrdilo njegovo stališče, je jako dvomljivo. Z ozirom na neko interpelacijo je slovesno izjavil, da so Löwejeve puške, radi katerih je bil obsojen Ahlwardt, izvrstne, ni pa povedal, da je vojna uprava skatirala 450.000 Löwejevih pušk; izrekel se je tudi odločno zoper protisemitske težnje in zoper bimetalizem, torej zoper dve glavni točki konservativnega programa. Konservativci bodo valed tega glasovali zoper vojaško predlogo, drugih strank pa si grof Caprivi s svojim pogovorom tudi ni pridobil.

Dopisi.

Iz Spodnje Šiške 12. decembra. [Izv. dop.] Občni zbor „požarne brambe v Spodnji Šiški“ dne 11. t. m. vršil se je ob 1. uri popoldne v „Čitalnici“. Navzočih je bilo 25. družstvenikov in stotnik g. Ad. Eberl.

Poročila tajnika in blagajnika kazala sta ugodno delovanje in stanje društva. V odbor voljeni so bili na novo — na mesto umrlih: Zajca in Zakotnika — gg. Suwa in Fr. Bürger, in prejšnji gospodje odborniki: Jesih, Maurer, J. Skarjovec in blagajnik g. P. Keržič.

Določila so se nekatere premembe pravil, izmed katerih omenjamo, da odslej je vsak podporni ud, ki plača na leto 1 gld.

Novemu odboru se je naložilo izdelati „službeni red“.

Z živahnim odobrenjem vzel je občni zbor na znanje poročilo g. stotnika, da se v Kamniku pri zaveznemshodu niso vzprejela od centrale predlagana zunanja znamenja in da bo občina zidala prepotrebni orodni hram.

Pred sklepom zbora zahvalil se je gosp. D. g. stotniku A. Eberlu, da je ohranil vpeljavo ptujih v deželi nepotrebnih uzorcev ter celemu odboru za uspešno in složno delovanje, in je čestital društvu, katero uživa naklonjenost občinskega zastopa in občinstva sploh.

Občni zbor počastil je tudi župan g. J. Knez.

Iz Litije 9. novembra. [Izv. dopis.] (Nezgoda poštnega voza. Naše ceste.) Poštni voz, kateri iz Novega mesta okoli polnoči prihaja v Litijo, se je včeraj na Litijem klancu vled hude ledine čez cesto prevrnil; s kako težo da je voz padel, dá se lahko sklepati iz tega, ker se je prvi konec voza zlomil, od njega ločil in s konji vred na nasprotno stran ceste odletel. Poštni hlapec in jeden potnik sta se vled padca hudo pretresla in bosta nekaj časa neprijetne nasledke čutila; da pa nista bila še hujše poškodovana, je le težki zimski obleki zahvaliti. Tudi konj se je poškodoval. Posebna hvala gre hišnemu posestniku g. Javorniku, kateri je precej po nesreči prihitel iz svoje hiše v prvo pomoč.

Ker že o nesrečah pišem, naj ob jednom povem, da se je ravno na Litijem klancu že več jednaci nesreč prigodilo, in še letošnje spomlad 24. marca so tri znane osebe iz Litije na tem klancu

ponesrečile, da so jih morali težko poškodovane v sosedne hiše odnesti. Pred par dnevi sta se dva Šmartinska težko naložena voza na istem kraju prevrnila. Da pri takih nesgodah ni samo življenje ali imetje v nevarnosti, temveč se tudi živina več ali manj poškoduje, in voz in drugo orodje razbije, je samo ob sebi razumevno. Ali nimamo valed zakona od 28. julija 1889. leta pravico posebno od pomoči zahtevati, da se pogreški, ki se na cesti nahajajo, ki zadržujejo promet, ali zaradi katerih so v nevarnosti ljudje ali imetje, ob pravem času odstranijo? Ali se hoče stvar še dalj časa odlašati in kronika nesreč še na večje število spraviti, kot jih je sedaj zaznamovanih? Kdo pa bo za vse to odgovoren in kdo odgovornost v bodoče prevzel in tudi spolnil?

Že mnogokrat se je na merodajnem mestu prosilo za preložitvev Litijskega klancu mimo Grbinske grajsčine, do katere že od Litije vud drži ravna cesta. Zadošovalo bi pridobiti samo okoli 200 metrov potrebnega zemljišča od grajsčine in cesta bi imela med Litijo in Šmartinom za prevaževanje vsake najtežje vrste tvorine najlepši zvezo brez nikakršne nevarnosti. Za potrebno zemljišče je lastnik grajsčine gosp. Roth radovoljno dal svoje dovoljenje proti primerni odškodnini, in mi pričakujemo le rešitev raznih prošenj za uravnavo omenjene proge. Ali na kompetentnem mestu manka resne volje pomagati tam, kjer je sila pred durmi.

Prav z malimi stroški se da neprecenljivo veliko koristiti Litiji in Šmartnu, in zadnji čas je, da bi se tudi na Litijo enkrat vsaj z jednim očesom pričelo ozirati. Razna 3/4 Bogenšperške ceste, za katero je moral Litijski okraj mnogo plačati, se v 50. letih za ceste v Litijem okraju iz deželne zaklada prav nič storilo ni.

Omeniti moram še, da je glasovita cesta zaznamovanih nesreč postala na podlagi zakona z dne 28. julija 1889. leta od Litije do Pluske „deželna cesta“ — ampak do sedaj le še na papirju v stari obliki, kot pred omenjenim zakonom; — širjava ceste je bila in je še poldrugi meter in vozovi se drug drugemu ne morejo nikjer ogniti, zlasti težki ne; živina, katero se na semnje žene, se nima v nekaterih krajih pred vozmi kam umakniti in mnogo jednaki neprilici bi še lahko našli.

Ali ni mogoče še ostale dele ceste uravnati kot deželno cesto ali vsaj primerno zboljšati, ker brez zboljšanja omenjenih delov ceste nima sedanja, za tri četrte preložena cesta čez Bogenšperg nikake veljave.

Opozarjamo na to nujno stvar naše gospode dež. poslance, posebno našega zaslužnega, mej nami bivajočega gosp. poslanca, kateremu je vsa stvar najbolj znana. Preverjeni smo, da se nam mora pomagati.

Iz občinskega sveta Ljubljanskega.

V Ljubljani, 13. decembra.

Predseduje župan gosp. Grasselli. Navzočih je 27 občinskih svetnikov. Razgovor pred začetkom seje je jako živahen in v posameznih grupah razpravljajo občinski svetovalci točke današnjega dnevnega reda. Poverjevalcema zapisnika današnje seje imenuje gosp. župan občinska svetovalca J. Kneza in J. Hribarja.

Gospod Fran Trtnik, deželne blagajnice kontrolor in hišnik v Trnovem stori obljubo v roko gosp. župana kot novo sprejeti mešan Ljubljanski.

Za stavbinski odsek poroča občinski svetnik Hrasky o naučne uprave zahtevi, glede prepuštitve stavišča za zgradbo gimnazijskega poslopja. Poročevalec pretita dotični dopis in omeni, da je mestni magistrat poizvedoval pri županstvih družih večjih mest, je-li se je drugod v analognih slučajih tudi zahtevalo brezplačno stavišče, kakor se zahteva sedaj v Ljubljani. V Gradci kjer sta se zidali nedavno dve gimnazijski poslopji, in isto tako v Mariboru ni dalo mesto učni upravi nikakega stavišča, nego kupila je stavišča učna uprava sama, pač pa je v Celovcu dalo mesto brezplačno učni upravi za zidanje gimnazijskega poslopja brezplačno prostor v izmeri 12.000 m² sežnjav, na katerem prostoru je sezidala učna uprava gimnazijsko poslopje za kakih 120.000 gld. Poročevalec naglašja, da se je v združenih odsekih stavbenem, finančnem in šolskem, v katerih se je ta dopis učne uprave razpravljaj, pač naglašalo, da vlada ne stori za razvoj Ljubljanskega stolnega mesta ničesar in ako hoče kaj zidati, vedno zahteva žrtve od mestne občine; ali da naj da zaostoj stavišče, ali pa da naj doprinaša k stroškom zgradbe, česar vsega od nemških mest ne zahteva. A ker so združeni odseki le uvaževali, da bo novo poslopje velike važnosti za razvoj Ljubljanskega stolnega mesta in v korist slovenski učni se mladini, sklenili so le, da se učni upravi ponudijo sledeči stavbeni prostori za

zgradbo novega gimnazijskega poslopja: 1) Dve tretjini bivšega Jalenovega sedaj mesta posestva v Resselnuv cesti; 2) v Parnih ulicah mestno posestvo, bivši živalski trg; 3) v Kuafelnovih ulicah prostor med tovarno cesto, Vollheimovo vilo in Lattermanovim drevoredom in 4) mestno drevesnico za posestvom vojaške oskrbovalnice. Vsi ti prostori, kateri so na izbero učni upravi, bi se za zgradbo novega gimnazijskega poslopja oddali brezplačno, a to le pod pogojem, da učna uprava prepusti brezplačno mestni občini Ljubljanski vse dosedanje gimnazijske prostore v licealnem poslopju in v bivši stražnici (Hauptwache) na Valvazorjevem trgu za mestne šolske potrebe, dokler teh prostorov državna učna uprava sama ne bi zopet rabila in da se v novo poslopje, bodi si na tem ali drugem ponujenih prostorov sezidano, umesti slovenska gimnazija.

Podžupan V. Petričič izjavi se odločno proti predlogom združenih odsekov, rekoč, da se nikakor ne more ogreti za iste. Kakor govornika veseli, da se je vlada vendarle enkrat spomnila svoje dolžnosti, da stori nekaj za prospeh Ljubljanskega stolnega mesta, vendar nikakor ni za to, da bi se to izvrševalo pod takimi pogoji. Kadar stolno mesto od vlade kaj zahteva, tedaj so skoraj vselej vse prošnje brezuspešne, ali pa se zahtevajo žrtve, ki so za finančni položaj mesta neznosne. Koliko se je prosilo za odstranjenje vojaške kužne bolnice na Dunajski cesti in vojaškega skladišča poslopja, ponujala se je celo lepa odkupna svota, a vse je bilo zaman. Nasprotno pa naj mesto vladi vse stori, kar zahteva! Je pač tudi tu dvojna mera; v bogatem nemškem Gradcu zida se ob državnih stroških dvoje gimnazijskih poslopj, in isto tako jednako poslopje v Mariboru; niti peči zemlje nista dali ti mesti, kateri sta v dosti boljšem denarnem položaju kot Ljubljansko stolno mesto za zgradbo teh poslopj. Pritiskala je gotovo vlada tudi na te imenovani občini, a oni nista hoteli o takih pogojih ničesar slišati in potem je učna uprava vendarle zidala. Glede na vse to govornik nasvetuje, da se predlogi združenih odsekov odklonijo in da naj si učna uprava sama poišče in nakupi potreben prostor za zgradbo gimnazijskega poslopja; mestna občina pa naj ne da nobenega svojega prostora brezplačno.

Obč. svet. dr. vitez Bleiweis-Trsteniški se strinja načelno z nasvetom gosp. podžupana V. Petričiča, da naj se ne dovoli noben mestni prostor brezplačno za stavišče novega gimnazijskega poslopja. — Naj stolno mesto Ljubljansko postopa v tej zadevi jednako, kakor je postopalo Graško ali pa Mariborsko mesto. Sedanji gimnazijski prostori so nezdravi, vlažni in že deželni zdravstveni svet storil je svojo dolžnost, konstatujoč, kako se množé vsled tega pri učencih očesne bolezni; v državnem in v deželnem zboru slišale so se pritožbe, a vse je bilo zastoj. In vendar pobira učna uprava tako visoko šolnino, da so naše gimnazije popolnoma aktivne, za pošteno nastanitev istih pa še ni storila ničesar. A uprav glede na vse naglašane nedostatke, pravi govornik dr. vitez Bleiweis, da ne more glasovati za nasvet podžupana Petričiča. Na srcu mu je slovenska deca, za katero je vendar le skrajni čas, da pride v boljše in dostojne prostore. Glasoval bo tedaj za predloge združenih odsekov, a tej izjavi pristavlja željo, da naj bi se v odgovoru učna uprava opozorila na to, da vendar že enkrat premeni ali preosnuje nižjo slovensko gimnazijo v višjo. In v tem zmislu stavi govornik resolucijo, da naj se naučno ministerstvo opozori, da naj zgradi tako poslopje, katero bode služilo ne le nižji, nego višji slovenski gimnaziji v Ljubljani. (Dalje prih.)

Domače stvari.

— (Iz obč. sveta Ljubljanskega.) V včerajšnji seji, katera je trajala do 9. ure zvečer, in o kateri poročamo obširneje na drugem mestu, vzprejeli so se glede odstopa brezplačnega stavbišča za novo gimnazijo predlogi združenih odsekov, kakor iste navedemo v poročilu z resolucijo dr. vit. Bleiweisa. Debatata je bila jako obširna in zanimiva. „Narodnemu domu“ dal se je zahtevani prostor v Lattermanovem drevoredu nasproti posestva vojaškega skladišča za 5000 gld. Gospej pl. Zhuber se proda zahtevani prostor mej „Rudolfinom“, nuskim vrtom in tovarno cesto po 8 gld. □ seženj. Sezidati ima v teku šestih let na tem prostoru šest dvonadstropnih hiš, a brez predvrtov. Tudi pri tej točki unela se je zanimiva razprava, pri kateri se je razpravljalo tako rekoč vprašanje o prihodnosti Tivolskega šetališča.

— (Koncert „Glasbene Matice“.) Jutri v četrtek je ob 1/2. uri v gledališči končna skupna skušnja. Mnogo odličnih glasbenikov je poslušalo že predzadnjo vajo v ponedeljek v redutni dvorani in vsi so se izrekli, da bo imel koncert velikanski efekt. Po koncertu se zberó p. n. pevke in pevci pri Maliči v letnem salonu, kamor se vabijo i njih znanci na malo krepčilo in zabavni pogovor. Naprošeni smo objaviti, naj blagovoli slavno

občinstvo priti ob pravem času h koncertu, ker se bo ta začel točno ob osmih in bodo poznejši došleci smeli vstopati le v odmorih po vsakokratni točki.

— (Pisateljskega podpornega društva) zabavni večer je danes ob osmi uri v čitalničnih prostorih.

— (Poslopja vojaškega skladišča in vojaške bolnice) pričel je včeraj ceniti po naročilu c. in kr. vojnega ministerstva z Dunaja, v kolikor se tiče vrednost zidovja stavb, dr. Franc Faleschini, stavbeni mojster, strehovje pa bode cenil stavbeni mojster gospod Töniess. Zapisnik vodi v stavbenih stvarih večji uradnik deželne vlade računovodstva gospod Bregar. Kakor je soditi po tem ukazu c. in kr. vojnega ministerstva, je tedaj vendarle nekoliko upanja, da se ta prostor proda stolnemu mestu Ljubljanskemu in da bi bilo tam mogoče postaviti justično palačo, poslopje za deželno vlado, drugo gimnazijsko poslopje, pošto poslopje itd. Ako se v pošte v jeme, da se v kratkem odstrani deželna bolnica z Dunajske ceste in premesti za sv. Petra vojašnico na doslej knezoškofjske njive, bi bil nakup vojaškega skladišča in vojaške bolnice po mestni občini velike važnosti za asanacijo stolnega mesta in za olepšanje istega v najlepšem in najbolj obljudenem delu na Dunajski cesti. Srčno želi pač vsak prebivalec našega mesta, da bi pogajanja s c. in kr. vojnim ministerstvom imela dober uspeh.

— (Okrajni zastop Celjski) je v zadnji seji ukrenil, da umakne o svojem času stavljeni pogoj glede ravnopravnosti slovenskega jezika pri lokalni železnici Grobelno-Rogatec in kupi za 20.000 gld. glavinskih delnic brezpogojno, izrekši samo željo, da bi se napravili dvojezični napisi. Famosni ta nasvet je staval konservativni Nemec, torej eden „najboljših naših prijateljev“, vitez Berks. Nam ne preostane drugega, kakor občudovati popustnost narodne večine Celjskega okrajnega zastopa.

— (C. kr. okr. glavar Celovski Mac Nevin) podal se je, pozvan po ministerstvu, dne 7. t. m. na Dunaj ter se vrne v Celovec baje sto prav jutri. Želimo, da bi ne ostalo brez posledic to potovanje.

— (Slovenci pred sodiščem v Svincu.) Znane škandalozne afere, v kateri igra glavno a žalostno ulogo nestrpnost nemškega sodnika Pichsa, in zaradi katere so naši poslanci interpelirali pravosodnega ministra, se celó Nemci sramujejo. Graška „Tagespost“ in Celovške „Freie Stimmen“ skušata na vso moč izbrisati globoki utis, kateri je napravilo nezasišano postopanje sodnika Pichsa v vseh dostojnih krogih. Oba lista trdita, da kmet Kollman zna dobro nemški in da le iz nagajivosti ni hotel razumeti sodnika; vrhu tega trdi Graški list, da je Kollman v obče nič vreden človek, katerega so Slovenci nahujskali itd. Celovski list utemeljuje isti sum s tem, da je baje neki duhovnik že 8 dni pred interpelacijo žugal, da bo sodnik Pichs primerno kaznovan. Že mogoče, saj je naš list celo afero priobčil že celih deset dni pred interpelacijo! Sploh so vsi izgovori nemških listov tako naivni, da niso vredni resnega odgovora. S takimi trditvami pač ne bodo rešili iz zagate svojega pristaša, kateremu bo, kakor upamo, temeljita in nepristranska preiskava naklonila tako božično darilo, kakoršno mu gre.

— (Iz narodnih društev.) I. Belokranjska ženska podružnica sv. Cirila in Metoda v Črnomlju priredi veselico dne 18. decembra t. l. v „Gradu“. Vspored: 1) „Esa se mora omožiti“. Vesela igra v 1 dejanji. 2) „Krojač Fips“. Burka v 1 dejanji. 3) Srečkanje. Mej posameznimi točkami igranje na glasovir in gosli. Ustopnine plačajo nedruštvenice in gospodje po 30 kr. Društvenice so taiste oproščene. Radodarnosti se ne stavijo meje. Začetek točno ob 8. uri zvečer. — Slovenski klub na Dunaji ima prihodnjo soboto, 17. decembra t. l. drugi svoj večer v tej sezoni v dvorani „zum alten Schottenthor“ I. Schottengasse. Berilo ima c. kr. stotnik gosp. Igo Kaš. Na ta večer vabijo se na Dunaji živeči Slovenci. Začetek točno ob 8. uri.

— (Ubijalec svojega brata.) Brata Jožef in Franc Predan pri Sv. Jožefu v Slov. Goricah živela sta v velikem sovraštvu, ker je njiju oče vse imetje zapustil starejšemu bratu Jožefu. Franc Predan skušal se je bratu zato že večkrat maščevati. Te dni prišel je zopet pred rojstveni svoj dom in začel

brata tako psovati in mu zabavljati, da ta svoje jeze ni mogel premagati. Zgrabil je kladivo in udaril brata Franca tako nesrečno po glavi, da je ta mrtev obležal. Ubijalec, sicer jako pošten mož, ovadil se je sam pri sodišču.

— (Električna razsvetljava v Gradci.) Mestni zastop Graški odobril je pogodbo z Dunajsko plinovno družbo, katera je prevzela električno razsvetljava v Gradci. Instalacijo in napravo elektriciteto izdelujočih strojev prevzela je firma Siemens.

— (Lahonska ravnopravnost.) Te dni dobili so učenci okoličanskih šol v Trstu „šolska poročila“. Za slovenske šole so tiskovine sicer dvojezične, a zgoraj je debelo tiskan italijanski spodaj pa komaj vidno slovenski tekst. Vsa imena okoličanskih vasi so tiskana le v italijanski, a poštenemu domačemu slovenskemu imeu ni prostora. Zagovarja se to z mestnim statutom, kateri bajé ne priporoča, da bi se predstavljalo imena šol. In tako se urivajo te krajevne spake v šolska poročila v slovenski del. Paziti pa je tudi roditeljem, je li res izpolnjujejo učitelji tudi slovenski del poročil, kajti mnogi izmed njih so le prezvesti sluge svojih italijanskih gospodarjev ter prezirajo slovenščino, kjer koli le morejo.

— (Ban grof Khuen-Héderváry) je — kakor poroča „Agr. Tagblatt“ — že dlje časa bolehen. Konzultiral je nedavno necega Dunajskega profesorja, ki je izjavil, da je ban bolan na želodci in da so živci močno prizadeti ter mu svetoval prav nujno mir. V svojem sedanjem delovanju pa pač ban potrebnega miru ne bode našel in zato bi bilo želeto, da se odpové javnemu delovanju.

— (Stabat mater Rossinijev.) To veličastno skladbo je Zagrebško „Kolo“ te dni trikrat zapored izborna pelo in doseglo sijajen uspeh. Reči se mora, da „Kolo“ pod vodstvom g. Fallerja prav lepo napreduje in goji pravo klasično glasbo poleg domače in narodne. Vsi solisti, zbor in orkester so tekmovali v dobri izvršitvi lepega dela.

— (Svojo hčerko ustrelil) je v Zagrebu po nesrečni naključbi mizarški mojster Stiplošek. Streljal je s sobno puško podgane, katerih je bilo polno na dvorišči. Njegova devetletna hčerka skočila je neopažena na dvorišče in se zgrudila na tla. Krogla iz očetove puške jo je zadela tako nesrečno v glavo, da so jo morali odnesti v bolnico, kjer so zdravniki konstatovali, da je rana smrtna.

Razne vesti.

* (Hripa) se je prikazala zopet v Lvovu in v nekaterih drugih mestih v Galiciji. Dozdaj pa ni huda.

* (Grofica na odgonu) V Linc prišla je te dni mej odgnanci prava grofica M., hči necega tam umrlega višjega uradnika. Kot mlado dekle seznanila se je pred nekaterimi leti z nekim koristolom Linškega gledališča. Ko je po smrti svoje matere podedovala malo vsotico, pobegnila je s svojim ljubimcem. Denar je kmalu pošel, in mlada grofica padala je vedno globeje. Ko je konečno ostala brez vsake podpore in se ni mogla nikamor več dejati, odgnali so popolnoma zanemarjeno revo v Linc. Tu se je koj po prihodu pokazalo, da je skrajni čas, da jo oddajo v porodnišnico.

* (Skrivnostni umor.) Iz Taškenda poroča se brzojavno v Peterburg, da je bil umorjen v svojem stanovanju generalni major Drozkowski na skrivnostni način. Umor se je gotovo zgodil iz političnih nagibov, kajti Drozkowski je bil predsednik vojnega sodišča, katero je obsodilo mnogo nihilistov.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Celovec 14. decembra. V včerajšnji seji občinskega sveta predlagal dr. Hibler resolucijo, s katero izreka občinski svet, da se bo ministerski naredbi upiral z vsemi zakonitimi sredstvi ter pozivlje državnega poslanca dr. Rainerja, da v tej reči interpelira ministerskega predsednika.

Dunaj 14. decembra. Politične kombinacije glede ustopa grofa Wurmblanda so popolnoma neosnovane, tako izjavlja načelstvo levičarskega kluba.

Dunaj 14. decembra. Nadvojvoda Franc Ferdinand odpotoval v spremstvu svojih roditeljev in bratov v Trst, kjer se bo jutri ukrcal za potovanje okolu sveta.

Pariz 14. decembra. Položaj je jako resen. Poslanci se boje, da začne doba ovaštva. Konservativni listi sodijo, da je pamska aféra ubila vladajočo stranko.

Isastmina in tisk „Národne Tiskarne“.